

серйозні наслідки, він повинен мати сміливість сказати це. Всякий раз, коли цього вимагають обставини, він зобов'язаний звернутися за допомогою до своїх колег - старших і досвідченіших товаришів, а не проявляти необґрунтованої самовпевненості, оскільки це може фатально вплинути на долю клієнта. Особливо важливо, щоб в команді була атмосфера, коли юрист може бути впевнений, що його колега прийде йому на допомогу в потрібний час з порадою, участю і зробить це люб'язно, без докорів і принижень людини, яка до нього звернулася. Удосконалення форм наступності в роботі юристів різних спеціальностей набуває важливого значення. Їх ефективність буде забезпечена тільки в тому випадку, якщо в основі експертних відносин буде лежати не формальний, а творчий, зацікавлений і вільний стиль, форми і методи якого засновані на тактиці, суть якої перш за все - в турботі про людину, яка, в свою чергу, диктує необхідність приділяти серйозну увагу реалізації деонтологічних принципів в правових спільнотах.

Таким чином, загальна юридична деонтологія відіграє провідну роль як в широкому, так і у вузькому сенсі. Без стандартної деонтології не може виникнути ні загальна, ні спеціальна деонтологія. У цій статті враховуються всі три деонтології: загальна, нормативна, спеціальна, але основна увага приділяється загальній деонтології, а також нормативній, в тій мірі, в якій вона пов'язана із загальною деонтологією. Правова деонтологія розглядається в широкому сенсі: важливість деонтології не обмежується виконанням юриста своїх професійних обов'язків відповідно до профілю юриспруденції, але також стосується області взаємозв'язку юриспруденції, соціальної психології та інших наук (елементи якого включають деонтологію). Цей підхід узгоджується з ідеєю місця правової деонтології в науковій та практичній проблемі, яка розвивалася протягом півтора десятиліть.

Список використаних джерел

1. Скакун О. Ф., Овчаренко Н. І. Юридична деонтологія: Підручник. 1999. С. 280
2. Ухач В. З. Юридична деонтологія і професійна етика: Навчальний посібник. Тернопіль: Вектор, 2015. 335 с.
3. Сливка С. С., Чорнобай О. Л. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія : Юриспруденція. 2018. Вип. 32. С. 4-6.

Венгер Т.
студентка I курсу
юридичного факультету
Тернопільського національного
економічного університету
Науковий керівник: к.і.н, доцент
кафедри теорії та історії
держави і права ТНЕУ
Ухач В.З.

МІЖНАРОДНІ ТА ВІТЧИЗНЯНІ АСПЕКТИ АДВОКАТСЬКОЇ ЕТИКИ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ

Актуальність теми пов'язана з прагненням світової громадськості до створення та закріплення єдиної системи критеріїв оцінки етичних аспектів поведінки адвоката, розвитком та підвищенням вимог до професійності, компетентності, встановленням високих етичних стандартів поведінки до адвокатів кожної країни світу.

Тематика етики в професійній діяльності адвоката висвітлювалася у працях багатьох науковців, серед яких Т. В. Варофоломєєва, Т. Б. Вільчик, С. В. Гончаренко, С. О. Іваницький, О. Д. Святоцький, О. Г. Яновська та ін.

Мета полягає у дослідженні різних аспектів адвокатської етики, порівнянні основних засад та вимог до етики адвоката в різних країнах світу, та в Україні зокрема. Виходячи із

мети, в науковій публікації поставлено наступні **завдання**: дати визначення поняттю етики адвоката; виявити основні вітчизняні та міжнародні джерела формування етичних аспектів у сфері права; здійснити огляд та дати характеристику основним принципам адвокатської етики різних країн світу; порівняти деонтологічні вимоги та правила для адвокатів України та інших держав.

Адвокатська етика – це приписувана корпоративними правилами належна поведінка адвоката у тих випадках, коли правові норми не встановлюють для нього конкретних правил поведінки. Адвокатська етика є складовою частиною юридичної етики [4].

Для розвитку юридичної етики необхідними є офіційні вітчизняні та міжнародні джерела. До найважливіших міжнародних документів, присвячених етичним аспектам правової сфери, зокрема адвокатської етики, належать: Загальна декларація прав людини; Деонтологічний кодекс; Кодекс правил здійснення адвокатської діяльності адвокатів Європейського співтовариства; Основні принципи, що стосуються ролі юристів; Основні положення про роль адвокатів тощо [5]. До вітчизняних джерел юридичної етики належать: Конституція України; Закон України Про Конституційний суд України; Закон України Про уповноваженого ВР України з прав людини; Закон України Про судоустрій та статус суддів; Закон України Про адвокатуру та адвокатську діяльність; Закон України Про нотаріат; Концепція розвитку вищої юридичної освіти в Україні та інші [5].

Адвокати кожної країни повинні дотримуватись високих етичних стандартів поведінки, працювати, намагаючись задовольнити інтереси кожного клієнта, а також інтереси суспільства в цілому, дотримуватись при цьому принципів верховенства права та законності.

Надання професійної правової допомоги і забезпечення права на захист від обвинувачення є основною метою розвитку та функціонування адвокатської етики. Кожна держава по-різному тлумачить поняття адвокатської етики за застосовує різні за своєю природою правила поведінки адвокатів. У романо-германських системах права це, зазвичай, правила адвокатської етики. У Франції, так звані, Французькі національні внутрішні правила професії адвоката, у Німеччині правила адвокатської поведінки трактуються окремим законодавчим актом: Федеральним порядком адвокатури. У країнах англосаксонської правової сім'ї діють модельні правила адвокатської поведінки. Наприклад, у США діють «Модельні правила професійної поведінки», затверджені Американською асоціацією адвокатів, у Великобританії - «Книга стандартів для баристів» [1].

В Україні, зокрема, також одним із основних принципів адвокатської етики є принцип незалежності, тобто свобода від будь-якого зовнішнього впливу, втручання в діяльність адвоката, чи тиску з боку держави [3]. Ще одним з найбільш важливих та загальних для кожної держави етичних принципів адвоката є принцип справедливості і чесності. Цей принцип означає, що обов'язком адвоката є дотримання чесності з клієнтом, відвертості з судом, особистої гідності, ввічливості й поваги до колег [1]. Статтею 44 Правил адвокатської етики України визначено дотримання адвокатом принципу чесності та порядності під час здійснення професійної діяльності в суді, тобто адвокат повинен поважати процесуальні права адвоката, який представляє іншу сторону, і не порушувати їх [3]. Повний та відвертий взаємозв'язок адвоката з клієнтом передбачений принципом конфіденційності. Цей принцип базується на досягненні довіри у правовідносинах між адвокатом і клієнтом, що в свою чергу допомагає адвокату надавати ефективну правову допомогу завдяки отриманню всієї необхідної інформації. В європейських країнах, які належать до романо-германської правової системи, обов'язок адвоката щодо конфіденційності називається «професійною таємницею чи секретністю» [1].

Єдиним корпоративним актом в Україні, який містить етичні норми діяльності адвокатів, є Правила адвокатської етики, що є обов'язковою системою орієнтирів у практичній діяльності адвокатів.

Відповідно до статті 21 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» під час здійснення адвокатської діяльності адвокат зобов'язаний, зокрема дотримуватися правил адвокатської етики [2].

Вищевикладене дає підстави для наступних узагальнень.

По-перше, незважаючи на наявність певних відмінностей, що виникають через різні культурні й етичні погляди окремих суспільств, а також відмінності у правових системах, існують основні цінності адвокатської професії, що визнаються цілим світом. Вони базуються на універсальних принципах професійної незалежності, чесності, справедливості та конфіденційності.

По-друге, важливим є те, що саме правила адвокатської етики, незалежно від того, в якій саме країні та яким способом вони тлумачаться, об'єднують адвокатську спільноту, роблять відмінними від інших професій, уповноваженими захищати права та інтереси окремих суб'єктів, закріплюють основні принципи, що регулюють професійну діяльність адвоката в усьому світі.

По-третє, порівнюючи міжнародні аспекти адвокатської етики з вітчизняними, варто відмітити, що сформовані вони на одних і тих же засадах та принципах, переслідують спільні цілі, керуються схожими методами у їх встановленні та регулюванні.

Список використаних джерел

1. Гвозд'ї В. А. До питання світової практики тлумачення основних принципів адвокатської етики. *Вісник Одеської адвокатури. Спеціальний випуск*. Одеса, 2019. С. 30-33.
2. Конституція України: закон України від 20.03.2020. *Відомості Верховної Ради*, 2013, № 27, ст. 282.
3. Правила адвокатської етики. Київ. 2017.
4. Смоленський М.Б. Адвокатська діяльність і адвокатура в РФ. Ростов-на-Дону: Фенікс, 2003. С. 71.
5. Ухач В. З. Юридична деонтологія і професійна етика: навчальний посібник. Тернопіль: Вектор, 2015. С. 336.

Вівчар Х.
студентка I курсу
юридичного факультету
Тернопільського національного
економічного університету
Науковий керівник: к.і.н, доцент
кафедри теорії та історії
держави і права ТНЕУ
Ухач В.З.

МІЖНАРОДНІ ТА ВІТЧИЗНЯНІ СТАНДАРТИ СУДДІВСЬКОЇ ЕТИКИ

Актуальність теми. Судова влада, одна із трьох гілок влади у всіх демократичних державах світу, адже верховенство права в будь-якій країні тісно пов'язане з незалежністю судової влади, не винятком є й Україна. Судова система - це висококваліфіковані та добросовісні судді, тому створення та удосконалення стандартів та правил суддівської етики є запорукою становлення демократії в державі.

Стан дослідження теми. Стандарти суддівської етики неодноразово стають об'єктом уваги науковців - правознавців. Цю тему намагалися висвітлити у своїх працях такі науковці: М. І. Клеандров, О. С. Кобліков, Н. В. Радутна, Л. С. Халдєєв та багато інших.

Мета дослідження. Розглянути основні міжнародні й вітчизняні стандарти етики суддів та розглянути можливість вдосконалення положень Кодексу суддівської етики.